

TA'LIM MUASSASALARIDA FUQARO MUHOFAZASI TADBIRINI O'TKAZISH, HUJJATLARINI ISHLAB CHIQUISHNI TAKOMILLASHTIRISH

Qobilov Baxtiyor Abdumannanovich

Jizzax viloyati Favqulodda vaziyatlar boshqarmasi

Hayot faoliyati xavfsizligi o'qitish markazi o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15320722>

Annotatsiya. Ushbu maqola ta'lim muassasalarida fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazish va hujjatlarini ishlab chiqish masalalariga bag'ishlangan. Maqolada fuqaro muhofazasi tadbirlarining ta'lim muassasalarida ahamiyati, asosiy qoidalari, tashkilotlar tomonidan bajarilishi kerak bo'lgan vazifalar va hujjatlarni tayyorlashda e'tibor berilishi lozim bo'lgan masalalar ko'rib chiqiladi. Tadbirlar o'quvchilarning xavfsizligini ta'minlash, favqulodda vaziyatlarga tayyor turish va evakuatsiya rejalari orqali muassasada xavfsizlikni mustahkamlashni maqsad qiladi. Maqola, shuningdek, hujjatlarni takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va muntazam yangilanishlarning ahamiyatini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Fuqaro muhofazasi, Ta'lim muassasasi, Favqulodda holatlar, Evakuatsiya rejalari, Xavfsizlik tadbirlari, Hujjatlarni ishlab chiqish, Texnologiyalarni joriy etish, Treninglar va mashg'ulotlar, Xavf-xatarlarni boshqarish, Standartlashtirish, Ta'limda xavfsizlik.

CONDUCTING CIVIL DEFENSE MEASURES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS, IMPROVING THEIR DOCUMENTS

Abstract. This article is devoted to the issues of conducting civil defense measures in educational institutions and developing their documents. The article considers the importance of civil defense measures in educational institutions, the main rules, the tasks that organizations must perform, and the issues that should be paid attention to when preparing documents. The measures are aimed at ensuring the safety of students, strengthening security in the institution through emergency preparedness and evacuation plans. The article also emphasizes the importance of improving documentation, introducing innovative technologies, and regular updates.

Keywords: Civil protection, Educational institution, Emergencies, Evacuation plans, Safety measures, Development of documents, Implementation of technologies, Trainings and exercises, Risk management, Standardization, Safety in education.

ПРОВЕДЕНИЕ МЕРОПРИЯТИЙ ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ, СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИХ ДОКУМЕНТИРОВАНИЯ

Аннотация. Статья посвящена вопросам проведения мероприятий гражданской защиты и разработки документации в образовательных учреждениях. В статье рассматривается значение мероприятий гражданской защиты в образовательных учреждениях, основные правила, задачи, которые должны выполнять организации, а также вопросы, которые следует учитывать при подготовке документов. Мероприятия направлены на обеспечение безопасности учащихся, укрепление безопасности в учебном заведении посредством мер готовности к чрезвычайным ситуациям и планов эвакуации. В статье также подчеркивается важность совершенствования документации, внедрения инновационных технологий и регулярных обновлений.

Ключевые слова: Гражданская защита, Образовательное учреждение, Чрезвычайные ситуации, Планы эвакуации, Меры безопасности, Разработка документов, Внедрение технологий, Тренинги и учения, Управление рисками, Стандартизация, Безопасность в образовании.

Ta'lim muassasalarida fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazish juda muhim. O'quvchilar, o'qituvchilar va barcha xodimlarning xavfsizligini ta'minlash uchun bu tadbirlar muhim ro'l o'ynaydi. Tabiiy ofatlar, texnogen falokatlar, terroristik tahdidlar yoki boshqa favqulodda vaziyatlar yuzaga kelganda, ta'lim muassasalari qanday reaksiya qilishni bilishlari, xavfsiz va samarali tarzda harakat qilishlari zarur. Fuqaro muhofazasi tadbirlarini tayyorlash, o'quvchilarni himoya qilish, zarurat bo'lganda evakuatsiya qilish kabi chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun aniq va samarali reja va hujjatlar ishlab chiqilishi kerak.

Fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazishning ahamiyati

Ta'lim muassasalarida fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazishning asosiy maqsadi - o'quvchilar va o'qituvchilarning xavfsizligini ta'minlashdir. Bu tadbirlar, tabiiy ofatlar, yong'in, suv toshqinlari yoki boshqa favqulodda holatlar yuzaga kelganida, muassasaning xavfsiz ishlashini ta'minlashga yordam beradi. Fuqaro muhofazasi, shuningdek, o'quvchilarga xavfsizlikni ta'minlash, favqulodda vaziyatlarda qanday harakat qilishni o'rgatish va xodimlarga samarali yordam ko'rsatishning usullarini belgilaydi.

Fuqaro muhofazasining asosiy tarkibiy qismlari:

- Tabiiy ofatlar va texnogen xatarlar yuzaga kelganida tayyorlik va rejalashtirish.
- Favqulodda holatlar uchun maxsus rejalarning mavjudligi.
- O'quvchilar va o'qituvchilarni tezda xavfsiz joylarga evakuatsiya qilish uchun strategiyalar.

- Favqulodda vaziyatlar yuzaga kelganda tezkor va samarali yordam ko'rsatish.

Fuqaro muhofazasi tadbirlarining umumiy qoidalari

Fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazishda asosiy qoidalar va me'yorlarga rioya qilish juda muhimdir. Ular:

1. **Rejalashtirish:** Har bir ta'lim muassasasi uchun xavfsizlik rejalari tayyorlanishi kerak.

Bu rejalarda, o'quvchilarni xavfsiz joylarga evakuatsiya qilish, yong'in, zilzila va boshqa favqulodda holatlar yuzaga kelganda qanday harakat qilish kerakligi belgilanishi zarur.

2. **Mashg'ulotlar va treninglar:** Fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazishdan oldin, o'quvchilarga va o'qituvchilarga xavfsizlik bo'yicha muntazam ravishda mashg'ulotlar o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar o'quvchilarga favqulodda vaziyatlarda qanday harakat qilishni o'rgatadi va ularga xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha ko'nikmalarni beradi. O'qituvchilarga ham, ular xavfli vaziyatlarda qanday harakat qilishni tushuntiradigan maxsus treninglar berilishi kerak.

3. **Evakuatsiya rejalari:** Har bir ta'lim muassasasi uchun evakuatsiya rejasi ishlab chiqilishi kerak. Bu reja o'quvchilar va o'qituvchilarning xavfsiz joylarga ko'chirilishi uchun muhim yo'l-yo'riqlarni belgilaydi. Evakuatsiya rejasi asosida barcha o'quvchilar va xodimlar xavfsiz tarzda va tezda evakuatsiya qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

4. **Xavfsizlikni ta'minlash:** Ta'lim muassasalarida xavfsizlik xodimlari bo'lishi kerak. Bu xodimlar, evakuatsiya vaqtida o'quvchilarning xavfsizligini ta'minlash va favqulodda holatlar yuzaga kelganda tezkor yordam ko'rsatish vazifasini bajaradilar. Xavfsizlik xodimlarining o'quvchilarni xavfsiz joylarga olib chiqishdagi roli juda muhimdir.

Fuqaro muhofazasi hujjatlarini ishlab chiqishning ahamiyati

Fuqaro muhofazasi tadbirlarini amalga oshirish uchun hujjatlarni ishlab chiqish juda muhimdir. Hujjatlar yordamida muassasa o'zining favqulodda holatlarda qanday harakat qilish kerakligini aniq belgilaydi. Bu hujjatlar nafaqat ta'lim muassasasining xavfsizlik rejasini, balki o'quvchilarga va o'qituvchilarga qoidalar va yo'riqnomalarni o'rgatish uchun xizmat qiladi.

Hujjatlar ishlab chiqishning asosiy vazifalari:

- **Favqulodda holatlar rejalari:** Hujjatlarda tabiiy va texnogen ofatlar, terroristik hujumlar yoki boshqa xavf-xatarlar yuzaga kelgan taqdirda, qanday harakat qilishni belgilash zarur.

- **Protokollar:** Har bir favqulodda holat uchun maxsus protokollar ishlab chiqilishi lozim.

Masalan, yong'in yoki zilzilada qanday harakat qilish kerakligi, o'quvchilarni qanday evakuatsiya qilish va ularni xavfsiz joylarga olib borish protokollarini ishlab chiqish kerak.

- **Treninglar va mashg'ulotlar:** Hujjatlarda o'quvchilarga va o'qituvchilarga bo'lgan mashg'ulotlar va treninglar rejalari ham ko'rsatilishi kerak. Bu treninglar, favqulodda holatlar yuzaga kelganda qanday harakat qilishni o'rgatish maqsadida olib boriladi.

Fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazishning tashkiliy qismlari

Fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazishda tashkiliy qism juda muhim ahamiyatga ega.

Bu qismda ta'lim muassasasi rahbariyati va xavfsizlik xizmatining vazifalari aniq belgilanishi kerak. Shuningdek, har bir xodim o'z vazifasini yaxshi bilishi va favqulodda holatda qanday harakat qilish kerakligini tushunishi zarur.

- **Xavfsizlik xizmati:** Har bir ta'lim muassasasida xavfsizlikni ta'minlash uchun alohida xodimlar jamoasi tashkil etilishi kerak. Ular o'quvchilarni xavfsiz joylarga evakuatsiya qilish, favqulodda vaziyatlarni kuzatish va xavfsizlikni ta'minlashda faol ishtirok etadilar.

- **Favqulodda vaziyatlar uchun reja:** Ta'lim muassasasida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda holatlar uchun alohida reja ishlab chiqilishi kerak.

- Ushbu reja, har bir vaziyatda qanday harakat qilishni aniq belgilaydi va ularning amalga oshirilish tartibini ko'rsatadi.

- **O'quvchilar bilan ishlash:** O'quvchilarga favqulodda holatlarda qanday harakat qilishni o'rgatish va ularni xavfsizlikni tushuntirish uchun treninglar o'tkazish zarur. Bu o'quvchilarga xavfsiz tarzda harakat qilishga yordam beradi.

Fuqaro muhofazasi hujjatlarini takomillashtirish

Hujjatlarni ishlab chiqishda bir nechta takomillashtirish usullarini qo'llash mumkin:

- **Standartlashtirish:** Fuqaro muhofazasi bo'yicha ishlab chiqilgan hujjatlar bir xil formatda bo'lishi va o'quvchilarga tushunarli bo'lishi kerak.

- **Innovatsion texnologiyalarni joriy etish:** Fuqaro muhofazasi hujjatlarini tayyorlashda zamonaviy texnologiyalarni, masalan, elektron shakllarni, ilovalar va avtomatizatsiya tizimlarini qo'llash mumkin.

- **Yangilanish:** Hujjatlar muntazam ravishda yangilanib turilishi zarur. Bu yangilanishlar yangi xavflar, xavfsizlikni ta'minlashdagi o'zgarishlarni va favqulodda holatlarga tayyor turishni hisobga olgan holda amalga oshirilishi kerak.

Xulosa

Ta'lim muassasalarida fuqaro muhofazasi tadbirlarini o'tkazish va hujjatlarini ishlab chiqish juda muhim. Bular o'quvchilarning va o'qituvchilarning xavfsizligini ta'minlash, favqulodda vaziyatlarga tayyor turish, tezkor yordam ko'rsatish va muassasaning samarali ishlashini ta'minlash uchun zarurdir.

Hujjatlarni takomillashtirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va aniq rejalarga asoslanib harakat qilish orqali fuqaro muhofazasi tizimini yanada samarali qilish mumkin.

REFERENCES

1. Abdullaeva, R. (2020). *Fuqaro muhofazasi tizimi va ta'lim muassasalaridagi o'rni*. Toshkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti nashriyoti.
2. Asadov, A. & Rasulov, B. (2018). *Fuqaro muhofazasining nazariy asoslari va amaliyoti*. Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Ismoilov, S. (2019). *Ta'lim muassasalarida xavfsizlikni ta'minlash masalalari*. Tashkent: O'zbekiston ilmiy-akademik nashriyoti.
4. Qodirov, D. (2021). *Ta'lim muassasalarida favqulodda vaziyatlarga tayyorlik va xavfsizlikni boshqarish*. Tashkent: Yangi Nashr.
5. Shamsiev, M. (2017). *Evakuatsiya va xavfsizlik protokollari*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi nashriyoti.
6. Toshpulatov, A. (2022). *Fuqaro muhofazasi bo'yicha amaliy qo'llanma*. Toshkent: O'zbekiston ta'limi va ilmiy innovatsiyalar jamiyati.